

עמוד התז



גליון לזכר נשמת מ"ה הרוגי מירון

מבית הגמ"ח המרכזי
שע"י גמ"ח לבית ישראל (ע"ר)

81 | פרשת בהר בחוקותי תשפ"א

מה ה' מבקש מעמנו? | כיצד יש לנהוג במצבי שבר? | האם ועד כמה ראוי להצטער לאחר האסון? | המחדלים שהובילו לאסון הנורא: כיצד נחולל שינוי בנושא הבטיחות ב'פתרונות הדיור' המוכרים לכולנו? | ונשמרתם מאד לנפשותיכם!



מתוך הגליון



דבר המערכת

לראות את התמונה הגדולה

אומרים שהתולעת שחיה בתוך הכרוב, בטוחה כי היא נמצאת במקום הגדול, המרווח, הנעים, העשיר והמזין ביותר בעולם. את כל חייה היא מבלה בין העלים המרירים, ואין לה שמץ של מושג איזה עולם ענק וגדול ומגוון יש בחוץ. היא דוגמא מצוינת למי שחי בצמצום המוחין, לכה שאינו מסוגל לקלוט שהמציאות האמיתית גדולה בהרבה ממה שהוא מסוגל לקלוט.

אנו מוצאים את היסוד החשוב מאוד הזה בפרשתינו. מכמה כיוונים, התורה מדגישה לנו את עניין ההסתכלות המקיפה על עובדת חיינו. מה שנקרא: לראות את התמונה הגדולה.

בשלוש המצוות: שמיטה, יובל ועבד עברי, אנו סופרים את הימים ואת השנים, ובתום הספירה, כשמגיע המועד, אנו מצטווים לחזור למקורות; העבדים משתחררים, והאחוזות שבות לבעליהן. כי יש כאן תמונה גדולה.

מצוות השמיטה והיובל, עניינם - לא לעבוד את הקרקעות, להפקיר את המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

אנו נמצאים שבוע לאחר האסון הנורא שקרה במירון. כאשר ניכר שמידת הדין מתוחה בעולם, מוטלת עלינו החובה לברר במלא הרצינות מה ה' מבקש מעמנו, כדי שלא תהיה מיתת אחינו לחינם ח"ו, כי הדבר ברור שזוהי דרכו של הקב"ה לעורר אותנו.

באשר להתעוררות הנדרשת מהציבור, ייתכן מאד לומר ש"המשכיל בעת ההיא ידום" ו"כבוד אלוקים הסתר דבר" - לא בגלל שאין חובתנו לחקור, אלא ייתכן שדוקא החקירה העמוקה שלא תיאמר בפרהסיא, היא שתביא את התוצאה של ההתחזקות. וכבר הורו לנו רבותינו מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א ומרן רה"י הגרי"ג אדלשטיין שליט"א את הדרך הנכונה, שודאי צריך לצאת מזה חיזוק גדול בתורה, בתפילה, ביראה ובמידות טובות, והתבטא מרן רה"י שליט"א: "לב יודע מרת נפשו", וכל יחיד ויחיד צריך לפשפש במעשיו ולבדוק את עצמו במה יש לו להתחזק. וכל אחד שמחפש את דרך התשובה צריך לחפש ולחקור היטב בדרכיו, כמאמר הכתוב (איכה ג' מ) "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'", והיינו שקודם יש לחפש ולחקור ורק אז לשוב.

וראוי לומר בזה כמה כללים כדי להגיע לתועלת הרצויה, ולידע כיצד יש לנהוג במצבי שבר. ואת זה ראוי לעשות ע"י התבוננות בתורה ובדברי חז"ל.

דרך ההתמודדות - עשיה ובניה מחודשת, ולא ליפול לדכודך!

המעשה הראשון שיש ללמוד ממנו זהו המעשה של קין והבל. כאשר מנחתו של קין לא התקבלה מפני שהוא הביא לא ממיטב פרי האדמה, כתוב "ויחר לקין מאד ויפלו פניו". ואמר לו על כך ה': "למה חרה לך ולמה נפלו פניך", וקשה, מדוע שלא יהיה לו רע, הרי אין דבר מצער מזה שהקב"ה לא מקבל את מנחתו. אלא כיון שראה הקב"ה שנפלו פניו, אמר לו הקב"ה "למה נפלו פניך - הלוא אם תיטיב שאת", שמאחר ויש

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל: Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

פניות לגמ"ח המרכזי בדוא"ל: office@hagmach.org.il או בפקס: 02-6428158

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב צבי רבינסקי, הרב ישראל גוטמן, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן, הרב יהונתן שורק

עיצוב גרפי: סטודיו ספציפ 0548-540-650 | winterntz@gmail.com | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

תורת חסד המשך מעמוד 1

לו לחזור בתשובה ולהיטיב דרכיו, אי אפשר שזה ייעשה מתוך דכדוך וצער.

והרי לנו, שכשהקב"ה מראה לאדם שדרכיו אינן רצויות, אין מטרתו לגרום לאדם דכדוך ודכאון, אלא לעורר אותו לתקן את מעשיו.

בנוסף יש ללמוד מהמעשה המובא באבות דר"נ (פ"ד) על התנאים, שכשהלכו לאחר החורבן וראו את בית המקדש חרב, נאנח רבי יהושע בצער ואמר: 'אוי לנו על זה שהוא חרב'. אולם רבי יוחנן בן זכאי אמר לו: 'בני, אל ירע לך, יש לנו כפרה אחת שהיא כמותה, ואיזה זה - גמילות חסדים'. ונשאלת השאלה, מדוע זה סותר? אמנם צריך לעסוק בתיקון ובכפרה, אך בד בבד מותר ואף מצוה להיאנח ולהצטער על חורבן בית המקדש ולהגיע ע"י כך לתשובה, ומדוע אמר לו רבי יוחנן בן זכאי 'אל ירע לך'?



ונראה, שודאי רבי יוחנן בן זכאי מסכים שמצוה להתאבל על ירושלים, אולם הוא הרגיש בו ברבי יהושע שהוא נאנח בצורה של 'אנחה שוברת חצי גופו של אדם', ונאנח והצטער יותר מידי באופן שהביא אותו לידי דכדוך ושבר. ועל כך אמר לו רבי יוחנן בן זכאי: אם רוצים לתקן - צריך עוצמה וכוח, ולא שברון ודכדוכה של נפש. ואפילו כשבית המקדש עומד חרב וההר שומם, אין לשקוע בשברון אלא לפעול בעשייה חדשה כדי לתקן את הנדרש, וכמו שעשה ר' יוחנן בן זכאי עצמו שאמר "תן לי יבנה וחכמיה" ובנה מחדש את יבנה.

גם בהנהגתו של רבי עקיבא בזמן המגפה אנו רואים דרך זו, כאשר התרחשה בישיבתו טרגדיה עצומה יום אחר יום באופן מחריד, ומתנו כל תלמידיו, לא אחד ולא שנים אלא עשרים וארבעה אלף! ולמרות האסון הממושך וגילו המופלג, לא שקעה שמשו של רבי עקיבא, והוא לא התייאש מהעמדת תלמידים, אלא הלך לרבותינו שבדרום והעמיד מהם את גדולי התנאים שלאחריו ומהם המשיכה כל התורה שבע"פ.

גם בשנים האחרונות יש לנו דוגמאות למכביר מגדולי הדור הקודם, שהעמידו את עולם התורה מיד לאחר השבר והחורבן הנורא של יהדות אירופה, ולא שקעו בדכדוך, כמו הפונביז'ער-רב זצ"ל והאדמור מצאנז-קלויזנבורג זצ"ל שהגם שאיבדו את משפחתם וכל עולמם, התאזרו בכוחות מחודשים והקימו ישיבות, מוסדות חינוך ומפעלים לתורה וחסד.

לכן, כשעוסק כל אחד בפשפוש במעשיו, וכן כשעוסקים הציבור ביחד בתיקון וחיזוק, חשוב מאד שלא להיכנס לעצבות ושבר, אלא להתאזר בתעצומות נפש שעל ידן יוכל להתחזק במה שצריך, ולחפש דרך של יוזמה ובנייה, כדי לקיים בכך את רצון ה' שדיבר עמנו על ידי האסון הנורא. ■

לשאלות לנשיא הגמ"ח לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

דבר המערכת המשך מעמוד 1

היבול. המשימה הזו מחייבת לצאת מן התמונה הקטנה ולהביט על הכל במבט רחב אופקים; להבין שלא העבודה של היום היא זו שתביא לי את הלחם, אלא דווקא השמיטה, נטישת העול ועזיבת העבודה, היא זו שתהיה לנו 'לאכלה לך' - וכמו שכתוב "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך" (ויקרא כה ו), שהיא זו שתצווה עלינו את הברכה (גם במובן הפרקטי, הדבר הזה הוכח במחקרים, שאדמה זקוקה למנוחה אחת למספר שנים כדי להפיק יבול משובח. כלומר, כדאי 'להפסיד' שנת יבול אחת, בכדי להשביח את התוצאות להבא).

ובמיוחד, כאשר התורה מצווה את בעל העבד לשחררו עם בוא היובל, הקב"ה כביכול אומר לו "ויצא מעמו... ושב אל משפחתו... כי עבדי הם!" - בסופו של דבר, לפי התמונה הגדולה והאמיתית, אין דבר כזה 'עבד עברי' - הרי כולם הם עבדים של מלך מלכי המלכים. ואת זה צריך לזכור ולהשריש במעמקי הלב. זה עניין שמיטה להר סיני.



החיים בעולם השקר, מהותם הם לראות אך ורק את ההווה. כל הזמן להתמקד במה שקורה עכשיו. לראות את מה שצריך עכשיו ומה שיגרום לנו הנאה הרגע. הם גורמים לנו לשקוע בצרות ובתלאות של עכשיו, עד שהן יוצאות מכל פרופורציה. החיים הללו מנסים מעצם היותם, להשכיח מאיתנו בכל רגע מאין באנו, לאן אנו הולכים ולפני מי אנו עתידים ליתן דין וחשבון.

העבודה שלנו כעובדי ה' היא לזכור כל העת את ההקשר, להבין שהפרק הנוכחי בו אנו מצויים הוא בשום אופן לא פרק בפני עצמו. הוא קשור, ממוספר, מתמשך ומתקדם.

אם חיים בצל התובנה החשובה הזאת, הרי שזוכים לראות את הכל בפרופורציות הנכונות. ההווה לא יכול לאיים עלינו מחד, ומאידיך, העבר מטיל עלינו את האחריות הנצרכת. הפחד נעלם, והמטרה נעשית בהירה וצלולה.



המשך בעמוד הבא



תשועה ברוב יועץ

שאלות המופנות אליכם הקוראים לשמוע דעת ועצה

לכבוד מערכת עמוד החסד

מירון מאחדת תמיד את כלל הציבור היהודי. לדאבוננו האסון השבוע במירון גם איחד את כלל הציבור בכל העולם!

גדולי ישראל אומרים לשוב בתשובה ולהתחזק. והנה אין מקום מתאים מבטאון זה של גמילות חסד להציע לציבור להתחזק באהבת איש לרעהו ובחסד, לאור מה שקרה ולזכות הנספים.

אולם נראה, שלא די במעשי חסד קטנים (וגם הם חשובים כמובן). כשקורה דבר גדול, אות הוא לנו שצריכים אנו לעשות כנגדו דבר גדול. אתם - הגמ"ח המרכזי - נמנים כאחד ממפעלי החסד הגדולים בעולם, הן בהיקפים והן בחשיבות ובמרכזיות החסד (וכפי שיעיד שמכם...). אולי אפוא, ראוי לעשות לעילוי נשמת הנהרגים ולזכות כל עם ישראל, איזה מפעל חסד משותף לכלל ישראל בכל העולם. ואולי רבני הגמ"ח או החברים בגמ"ח וכלל הקוראים (באם תיאותו לפרסם מכתבי), יעלו בזה רעיונות וייצא מכך דבר גדול.

בברכה

ישראל מאיר יעקובזון



עולם חסד יבנה המשך מעמוד 4

ה'זלזול' הנוראי ב'ונשמרתם' הזה אסור לו שיחדור למחננו, משום שהנושא איננו פוסח על שום תחום בחיינו, ואסור שניזכר חלילה להתעורר רק 'לאחר מעשה' כמו המקרה הטרגי האחרון.

ואם עוסקים אנו במדור זה במצוקת הדור, אין מקום מתאים ממנו להעלות ולהציף את הנושא החמור של הבטיחות.

יחידות דוור!

ציבור היראים אשר חפץ להתגורר במרכזי הערים החרדיות, וכמובן אין לו תקציב ראוי לרכוש שם דירה נורמלית ואף לא לשכור אחת כזו, ולהתרחק מ'הסינר של אמא' יותר מחצי שעה נסיעה אין הוא חפץ כמובן, מצא לו פתרון שהולך ומתרחב עד לעשרות אלפים, והוא יחידות הדוור. וכי מה רע? יש כאן אפשרויות 'פרנסה' לא רעות למשכיר, כאשר ב-10 שנים הראשונות שכר הדירה ילך לכיסוי ההלוואה לבניית היחידה ולאחר מכן הרווח נקי, וגם פתרון ל'זוג הצעיר' שבהתחלה גר בדירה מרוהטת קרוב להורים.

וכאן נכנסת אצל אי אלו, אותה 'הוראת היתר', אותו ה'זלזול' ב'ונשמרתם', לחלק גדול מה'פתרונות' הללו.

בפרק הבא בעז"ה נרחיב ב'סכנות' הגדולות הטמונות ב'יחידות' הללו, ונשאל את שאלת השאלות: האם לא הגיע הזמן לאחר 'אסון מירון' להקדים רפואה למכה???

דבר המערכת המשך מעמוד 2

אנו מציינים בימים אלו ח"י שנים לפעילות הגמ"ח המרכזי. שמונה עשרה שנים הם 'סכום' נכבד לכל הדעות; דור שלם שגדל בצל קיומו של הגמ"ח.

נדמה שחברי הגמ"ח יכולים להבין את חשיבות ההמשכיות והתמונה הגדולה ביתר שאת. כי הנה, למול העיניים, דווקא המחויבות החודשית הקבועה, ה'קובץ על יד', קשירת עוד חוליה ועוד חוליה בשרשרת, היא זו שמגדילה את התוצאה הרבה יותר מסך חלקיה. פתאום יש כאן תמונה גדולה.

אנשים רואים את תקופת השאת הצאצאים, ולא מבינים איך בכלל אפשר להשתלט על הררי ההוצאות, איך בכלל שייך במציאות לגבור על גודל המחויבות. אבל דווקא אלו ששנים על גבי שנים טרחו, קשרו עוד פרק של נתינה ועוד אחת, פתאום, בבוא היום, הם מביטים אל מול האתגר ויודעים, שהפרקים הרבים הללו שרשמו במשך כל השנים, של נתינות קבועות מדי חודש - הם שיצרו עבורם בסייעתא דשמיא את הפתרון!

זוהי כוחה של הספירה. פרוטה לפרוטה, קובץ על יד - ירבה.

ולקראת חג מתן תורה הבא עלינו לטובה, אשר כבר כינוהו גדולים 'יום הדין של תורה', נאחל בזאת: **תכלה שנה וקללותיה. חזק חזק ונתחזק!**



” גם מי שאין לו הון, רק הוא משתדל "וקובץ על יד" - שאינו מפזר, רק קובץ ומוסיף מעט מעט, וקובץ בידיו ובעמלו, "ירבה" ויבוא לידי הון גדול

(מלבי"ם משלי יג א ועיי"ש עוד שהוא משל על עסק התורה)





עולם חסד יבנה

בעקבות המחדלים שהובילו לאסון הנורא: כיצד נחולל שינוי בנושא הבטיחות ב'פתרונות הדיור' המוכרים לכולנו? | ונשמרתם מאד לנפשותיכם!

ופחות הישענות על הנס - חז"ל אומרים (שבת ל"ב א'): "לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיך לו נס שמא אין עושים לו נס, ואם עושיך לו נס מנכין לו מזכיותיו".

ובאמת, נדרש 'קצת' יותר 'השתדלות' וזהירות כדברי הרמ"א (יו"ד קט"ז ה'): "יזהר מכל דברים המביאים לידי סכנה, כי סכנתא חמירא מאיסורא, ויש לחוש יותר לספק סכנה מלספק איסור (ב"י בשם הש"ס), ולכן אסרו לילך בכל מקום סכנה כמו תחת קיר נטוי... ושומר נפשו ירחק מהם, ואסור לסמוך אנס או לסכן נפשו בכל כיוצא בזה" עכ"ל, ואפילו במקום מצוה - אך אם "קביע הזיקא" אין סומכין על הנס (קידושין ל"ט ב').

האסון במירון הוא דוגמא עגומה למה יכול לקרות מה'סמוך' הזה, שהרי אין מי שלא ידע את גודל הסכנה, באותן ה-24 שעות במירון, ובפרט באיזור הציון וההדלקות! אלא מה? 'התרגלנו' שיהיה נס, כמו בכל שנה! וזה המשפט המלווה אותנו תדיר על אף היותנו 'אמונים' על התורה ומצוותיה.

דוגמא נוספת ל'סמוך' הזה אנו רואים בכבישים המסוכנים, עד שלעיתים חוקי התנועה הם אפילו לא בגדר 'המלצה' אצל רבים, והדבר בולט במספר נוסעים מעל למותר, בדיבור בטלפון נייד וכיו"ב, של"ע ה'מזיקים' הני"ל הביאו לאסונות גדולים.

מו"ר המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצוק"ל, שוחח פעם ברכסים בפני ילדי הת"תים. בתקופה זו טרם נפתחו תלמודי תורה במקום, והילדים היו נוסעים ללמוד בחיפה. המשגיח הציג בפני הילדים שאלה: "אלו מצוות אפשר לקיים בנסיעה?"

התלמידים העלו מספר רעיונות לקיום עשה ולא תעשה, במצוות שבין אדם למקום כמו לימוד תורה בזמן הנסיעה, ובמצוות שבין אדם למקום כמו "ואהבת לרעך כמוך" ועוד.

אמר להם המשגיח:

"על כל המצוות אתם חושבים, אבל מדוע אינכם חושבים על המצווה המרכזית בנסיעה, מצות 'ונשמרתם'???"

הרי להיזהר בזמן הירידה מההסעה, להשגיח כיצד חוצים את הכביש כשמגיעים לחיידר, לעבור במעבר חצייה, לא להגיח לכביש במפתיע וכו' וכו' - כל אלו מצוות חשובות מאד, וקשורות לנסיעה ויחד עם זה למצות 'ונשמרתם'?"

הרב צבי רבינסקי - יו"ר וועדת הדיור ומנהל רשת הת"תים "תורת הבית"

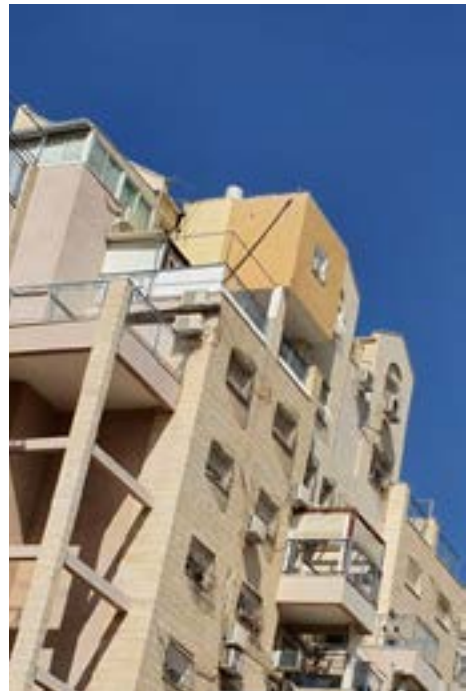
עם ישראל עובר ימים קשים! ארבעים וחמישה מטובי בינינו, ביניהם ילדי תשב"ר, בחורי חמד ואבות צעירים, נקטפו בטרם עת ב'מיתה משונה', כשהם מותירים אחריהם יתומים, אלמנות והורים שכולים.

ב'קלות' שבפרשת בחוקותי, התורה חוזרת כמה פעמים על אותה האזהרה "וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קָרִי...". - "וְאִם בָּאֵלֶּה לֹא תִּסְרְוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי קָרִי...". - "וְאִם בָּזֵאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי" - "וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחַמַּת קָרִי".

אומרים לנו חז"ל, שהתורה מדברת על מצב בו עם ישראל תולה את הצרות הבאות עליו ביד ה'מקרה', ולא במעשיו הרעים, למרות שעל האדם לראות את הצרות הפוקדות אותו כעונש על חטאיו, ולחזור בתשובה.

אותם יקרים שנספו רח"ל, הם ללא ספק שליחי ועולות ציבור ומי

שצריך להתעורר ולהיטיב את דרכיו הוא הציבור כולו.



וודאי היתה כאן גזירת שמים ועלינו לפשפש במעשינו. אמרתי השבוע לתלמידיי: "נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אליך". "נחפשה דרכינו ונחקרה!" על כל אחד לחפש ולחקור את דרכו שלו, לבד! כי הרי לא דרכו כדרך חבירו. ואז "ונשובה!" כשנמצא את הדרך, נשוב איתה חזרה הביתה לחוף מבטחים.

נכון, עלינו לפשפש במעשינו! אבל בד בבד, אי אפשר להזניח את הענין הבסיסי של חובת הזהירות מדין 'ונשמרתם', וכמ"ש "הכל בידי שמים חוץ מציניס פחים".

נושא הבטיחות והזהירות מסכנה אצל אנשים לא מעטים צריך תיקון וחיזוק. נדרש לעיתים קצת פחות 'הוראות היתר' בנושאי 'ונשמרתם', פחות 'סמוך' ויהיה בסדר'

עולם חסד יבנה המשך בעמוד 3 (הקודם) א

לתגובות לחצו כאן



או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il